

A Kúria a dr. Tamási Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Zsédely Márta ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 17.M.3369/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.633.255/2014/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. október 21. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.633.255/2014/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.M.3369/2013/46. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 200.000 (kettőszázezer) forint és 54.000 (ötvennégyezer) forint áfa másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 628.800 (hatszázhuszonnyolcezer-nyolcszáz) forint másodfokú és 786.000 (hétsháznyolcvanhatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket. A tolmács díját az alperes viseli.

I n d o k o l á s

A sz. nemzeti olajtársaság a S.A.(S.A.O.C.) pályázatot hirdetett a K.G. kockázatalapú ellenőrzésére. Az alperes is pályázott erre a munkára a sz.a.T.R.A. nevű társasággal közösen úgy, hogy a pályázatot a T. nyújtotta be a S.A.-hoz, és az alperes feladata volt a közös ajánlathoz a szakértők kiválasztása.

A felperes 2009. április 1-jétől állt az alperes alkalmazásában olaj- és gázipari nemzetközi koordinátor üzletkötő munkakörben. A fenti pályázathoz kapcsolódóan a szakértőkkel neki kellett felvennie a kapcsolatot. A végleges ajánlat szerint a v. székhelyű, R.R.M. (R, illetve R.) nevű társaságból E. J. M. L., M.P. és C.E. működött volna közre szakértőként (alvállalkozóként) a teljesítésben. A pályázatot a S.A. 2012. február 28-án elfogadta, de kérte a javasolt személyek elérhetőségének megerősítését.

2012. április 2-án az alperesi ügyvezető, K.Z. arra utasította a felperest, hogy a feladatait adja át F.A. részére, és a továbbiakban az ügyfelekkel ne kommunikáljon, utóbb az elektronikus levelezési rendszerben az üzenetküldéshez való jogát is letiltották. A felperes 2012. április 3-án átadta F.A. részére a feladatait, amiről írásbeli „Elismerő nyilatkozat”-ot készített megjelölve, hogy a S.A. felé benyújtott pályázattal kapcsolatos anyagokat az alperesi számítástechnikai rendszer „H” meghajtóján helyezte el. Ezen nyilatkozat átvételét F.A. aláírásával igazolta. 2012. április 4-én értekezletre került sor, ahol K.Z. tájékoztatta

a felperest, hogy az alperes társaság tulajdonosának az a kérése, szakítsák meg vele a munkaviszonyt a 2012. április 1-jén elektronikus úton küldött tájékoztatás miatt, amely az alperes társaság általa tapasztalt nem megfelelő működését tartalmazta. Még ugyanezen a napon 16 óra után a felperes egy „v. alvállalkozás: kapcsolattartási adatok és alkalmazási kör” tárgyú e-mailt kapott, amelyben az ügyvezető kérte, hogy „ossza meg a kapcsolattartási adatokat (cégnév, szakértők neve, kapcsolattartási adatok), és az alvállalkozás alkalmazási körét (előterjesztések, szállítás) dr. G.G. ipari szolgáltatási vezetővel és F.A.-val, aki kapcsolattartóként jár el ebben a projektben a T. (azaz az alperes) részéről” legkésőbb másnap reggel 8 óráig.

Az alperes 2012. április 5-én reggel arra utasította a felperest, hogy valamennyi nála lévő informatikai eszközt adja le, és hagyja el a munkahelyét, majd 14 órakor térjen vissza további utasításokért. A felperes a megbeszélte időpontban megjelent a munkahelyén, amikor is átadtak neki egy K.Z.-tól származó üzenetet. Eszerint mivel megtagadta az információk átadását, szabadságra küldik, és további utasításig az épületbe sem léphet be, továbbá vissza kell szolgáltatnia minden nála lévő informatikai és kommunikációs eszközt.

A munkáltató 2012. április 12-én rendes felmondással szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Ennek indokolása szerint „A munkavállaló a munkáltató kérése ellenére megtagadta a munkáltató által 2012. április 4-én szóban és elektronikus levélben kért, alvállalkozóként bevonni kívánt személyek kapcsolattartási adatainak átadását, amellyel a munkáltató jogos gazdasági érdekeit, és a Munka törvénykönyve szerinti együttműködési kötelezettségét sértette. Munkaviszonya ezért a fentiek szerint megszüntetésre került”.

A felperes a keresetében a rendes felmondás jogellenességének megállapítását, és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatásának mellőzésével. Állítása szerint a felmondás oka nem valós, nem világos, és nem okszerű, továbbá a munkáltató a rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe ütközően élt a jogviszony megszüntetés lehetőségével.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.M.3369/2013/46. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, amely az ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek elmaradt munkabért, átalánykártérítést, valamint perköltséget. Az ítélet szerint az alperes eljárási illeték viselésére is köteles.

Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 89. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakra. Kifejtette, hogy a perbeli felmondásnak az volt az indoka, hogy a felperes megtagadta az „alvállalkozóként bevonni kívánt személyek kapcsolattartási adatainak átadását”. Ebből a megfogalmazásból nem derül ki egyértelműen, hogy kik azok a személyek, akikre

vonatkozóan az alperesnek adatokra volt szüksége.

A perben nem volt vitatott, hogy 2012. április 2-ától a projekttel kapcsolatos feladatokat a felperestől F.A. vette át. Dr. G.G. ipari szolgáltatási vezető tanúvallomásában állította, hogy F.A. jelezte, miszerint nem találja a kapcsolattartási adatokat, de azt nem mondta meg, hogy pontosan mely adatokat hiányol. Minderre tekintettel a felmondás indoka nem tekinthető egyértelműnek. A bíróság még a felek és a tanúk meghallgatása után sem volt abban a helyzetben, hogy az átadni kért adatok körét aggálytalanul azonosíthassa. Ennek alapján megállapította, hogy a felmondás indoka nem világos.

A perben a felperes nyilatkozott arról, hogy a munkaviszonya alatt az „O.a.G.C.C.” nevű mappában létrehozta az „R.” nevű almappát, és itt helyezte el a v. alvállalkozóra vonatkozó adatokat. Ebben szerepelt minden önéletrajz, és minden olyan dokumentum, amelyek kapcsolattartási adatokat tartalmazott. Bizonyított volt, hogy a „H” meghajtó az alperes munkavállalói által közösen használt tárolóhely volt, és nem merült fel olyan adat, miszerint ehhez kizárólag a felperes fért volna hozzá. A „H” meghajtó tárgyaláson történő megtekintése során megállapítható volt, hogy a meghajtó a felperes által említett mappát vagy almappát nem tartalmazta. A felperes elmondta, hogy az „R.” nevű almappa 2011. júniusi állapotáról másolatot is készített, amelyet a tárgyalásra elektronikus adathordozó eszközön magával hozott és azt bemutatta. Az adathordozó megtekintése alapján megállapítható volt, hogy a „H” meghajtón valóban létezett egy „R.” almappa, és abban szerepeltek a S.A. projekthez kapcsolódó elektronikus iratok. Az alperes a másolat bemutatása után ezt a tényt nem vitatta, a hiányt azzal magyarázta, hogy adatvesztés volt az informatikai rendszerében.

Az elsőfokú bíróság szerint a felperes munkaviszonya megszüntetésének indoka akkor sem lenne okszerű, ha valós lenne az az alperesi állítás, miszerint a kért adatokat a felperes nem adta át a részére. A szakértőkkel a kapcsolatot a felperes tartotta, a pályázat úgy volt megszervezve, hogy azt ő és F.A. viszik végig, amely azt mutatja, hogy a munkájára az alperesnek továbbra is szüksége volt különös tekintettel a teljesítés megkezdésének közeli, 2012. május 1-jei időpontjára. Az adatok hiánya az alperes gazdasági érdekeit nem sértette, mivel azok megszerzését követően sem azonnal vette fel a kapcsolatot a v. szakértőkkel, hanem arra várt, hátha a megrendelő engedélyezi a magyar szakértők igénybevételét.

Jelen esetben az alperes rendes felmondása jogellenesnek minősült, így a bíróságnak a rendeltetésellenes joggyakorlást már nem kellett vizsgálnia.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 49.Mf.633.255/2014/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetet elutasította, és a felperest együttes első- és másodfokú perköltség viselésére kötelezte kereseti és fellebbezési illeték fizetése mellett.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a munkáltató 2012. április 4-én e-mailben kérte a felperest, hogy ossza meg a kapcsolattartási adatokat (cégnév, szakértők neve, kapcsolattartás adatok az alvállalkozás alkalmazási köre, előterjesztések, szállítás) dr. G.G. ipari szolgáltatási vezetővel és F.A.-val, aki kapcsolattartóként járt el ebben a projektben a T. szempontjából. Az adatokat írásban kérte ugyanazon a napon, de legkésőbb a következő nap 8 óráig. A felperes ezen a napon ugyancsak e-mailben válaszolt a megkeresésre oly módon, hogy „F. úr rendelkezésére bocsátottam a T. részéről a T. részére elkészített ajánlattal kapcsolatos információkat. A tárgyalások lefolytatása és az alvállalkozók felkutatása nem képezte a munkám részét, és ahogy arról ma reggel is beszéltünk, ellenszolgáltatást kérek azért a munkáért, amit ezidáig elvégeztem. Kérem, gondolja át az álláspontját, én nyitott vagyok a tárgyalásra”.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes idézett válaszeleveléből az tűnik ki, hogy visszatartott adatokat, amelyeket külön ellenszolgáltatás fejében kívánt átadni a munkáltatónak állítva, hogy azok felkutatása nem képezte a munkaköri feladatait.

A másodfokú bíróság ítéletében utalt az Mt. 3. § (1) bekezdésére, valamint az Mt. 103. § (2) bekezdésére, és 104. § (1), (2) és (3) bekezdésében rögzítettekre. A felperesnek a kért adatokat akkor is át kellett volna adnia, ha tudomása szerint az alperes azokkal korábban már rendelkezett. Amennyiben nem volt egyértelmű számára, hogy a munkáltató milyen adatokat igényel, ezt meg kellett volna kérdeznie. Az alperes által közölt felmondásból a másodfokú bíróság számára egyértelműen az következett, hogy a felperestől az alperes adatszolgáltatást kért, amelyet a munkavállaló nem teljesített.

A másodfokú bíróság nem találta bizonyítotttnak azt, hogy a felperes 2012. április 2-án F.A.-nak valóban teljes körűen átadta a szükséges információkat, ugyanis ennek a ténynek ellentmond ezen személy tanúvallomása, valamint az, hogy az alperesnek további vizsgálódásra és informatikusok bevonására volt szüksége ahhoz, hogy az adatokhoz hozzájusson.

A d-a. szakértők személyének és az adataiknak az elérhetősége az alperes előtt később vált ismertté, a m. szakértők bevonására tett kísérlet a másodfokú bíróság álláspontja szerint a helyzet mentését célozta az alperes részéről. Mindebből következik, hogy a felmondás okszerűtlensége sem állapítható meg a perbeli esetben.

Az elsőfokú bíróságnak nem volt hatásköre annak eldöntésére, hogy az alperesnek szüksége volt-e a felperes munkájára. A bíróság csak a felmondásban közölt indokot vizsgálhatja a jogszabályban, illetőleg a Legfelsőbb Bíróság MK. 95. számú állásfoglalásában meghatározott szempontok szerint.

A felperes felülvizsgálati kérelme az elsőfokú ítélet „hatályába visszaállítására” irányult az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségének fizetésre kötelezése mellett. Jogszabálysértésként az Mt. 89. §-ában és a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat jelölte meg.

Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság által lefolytatott eljárásban részletesen feltárt bizonyítékokat a másodfokú bíróság döntése meghozatala során figyelmen kívül hagyta, illetve egyetlen nyilatkozat téves értelmezésével hozta meg döntését.

A felperes munkaviszonyának megszüntetésére kizárólag azért került sor, mert 2012. márciusában írásban jelezte az alperes cég anyavállalata, illetve az alperes vezető beosztású személyei felé a munkáltató jogszabályellenes működésével kapcsolatos észrevételeit, amelyek alapján az alperesnél úgynevezett „persona non grata” -nak minősült, és a jogviszonyt haladéktalanul meg kellett szüntetni.

A felperes rendelkezésére álló kapcsolattartási adatok mindvégig elérhetőek voltak az alperes számára is, amely tény az eljárás során a felperes megfelelően bizonyította.

Az alperes kizárólag azért lépett később kapcsolatba a venezuelai alvállalkozóval, mert a szóban forgó projektet magyar szakemberekkel kívánta lefolytatni.

A felperes munkaviszonya megszüntetését megelőzően jelezte az alperesnek, hogy a munkaköréből kifolyólag több eltérő időzónában dolgozó szakemberrel is kapcsolatot kell tartani, amely azt jelentette, hogy rendkívül nagyszámú túlórárt kellett teljesítenie. A felperes tehát jelezte a munkáltatónak, hogy az ilyen módon elvégzett túlmunka kompenzálására tart igényt. A másodfokú bíróság által hivatkozott dokumentumra írt felperesi nyilatkozat első mondata egyértelműen arra vonatkozik, hogy a felperes a rendelkezésére álló kapcsolattartási adatokat F.A. részére átadta. A nyilatkozat második része arra tesz utalást, hogy a korábbi megbeszélésnek megfelelően - munkaviszonyának jövőbeni fenntartásában bízva - a felperes továbbra is igényli az általa végzett túlmunka kompenzálását.

Dr. G.G. tanúkénti meghallgatása során is úgy nyilatkozott, hogy nem emlékszik, miszerint a felperes anyagi juttatáshoz kötötte volna az adatok átadását.

A másodfokú bíróság ítéletében hivatkozott a jóhiszeműség és tisztesség követelményére, valamint az együttműködési kötelezettségre. E körben azonban az állapítható meg, hogy ezen előírásokat az alperes sértette meg. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes 2012. április 4-én a munkaidő végén utasította a felperest a kapcsolattartási adatok átadására, és csupán másnap reggel 8 óráig biztosított lehetőséget arra, hogy azt a felperes teljesítse. Ekkor a munkavállaló kimenő elektronikus kommunikációját már letiltották, tehát lehetősége sem volt arra, hogy az utasításra írásban reagáljon, észrevételeit jelezze, esetleg pontosítást kérjen. A felperes több alkalommal igényelt tájékoztatást szóban, hogy a „H” meghajtón rendelkezésre álló adatokon túl milyen egyéb információkra van szüksége az alperesnek, de kérdéseire válaszokat nem kapott. A felperest szabadságra küldték, és ezt követően már az épületbe, a munkaállomásához nem engedték hozzáférni, tehát eleve kizárta az alperes annak lehetőségét, hogy a továbbiakban bármilyen adatot a rendelkezésére

bocsásson. Minderre tekintettel az alperes volt az, aki a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét súlyosan megsértette. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

A bíróság a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét a maguk összességében értékeli, és a per összes releváns körülményére figyelemmel - meggyőződése szerint - bírálja el mérlegelve az egyes bizonyítékok közötti ellentét feloldásának lehetőségét [bizonyítékok szabad mérlegelésének elve; Pp. 206. § (1) bekezdés]. E mérlegelés legfőbb korlátja a bíróság indokolási kötelezettsége (Pp. 221. §), amelyből világosan ki kell tűnni, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a tények, körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak tekintett. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, újabb egybevetésére nincs jogi lehetőség, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróság nyilvánvalóan téves, vagy okszerűtlen következtetésre jutott-e (BH2012.173.).

Jelen esetben a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen értékelte, és azokból nem vont le helytálló következtetést, valamint nem adta részletes indokát annak, hogy az elsőfokú eljárásban keletkezett tanúvallomások és bizonyítékok jelentős részét miért hagyta teljes egészében figyelmen kívül.

Az Mt. 89. § -ának (2) bekezdése szerint a munkáltatói intézkedés indokolásából a felmondás okának világosan ki kell tűnnie, vita esetén pedig annak valóságát és okszerűségét a munkáltatónak kell bizonyítania. Következésképpen az ítélezési gyakorlat abban is, hogy az indokolás végleges, az indokolás nem egészíthető ki, és nincs helye olyan új indok bizonyításának, amelynek közlése a felmondásban nem történt meg (MK.95/III.). Mindebből következően tehát kizárólag a felmondásban írtak voltak vizsgálat tárgyává tehetőek, amelyek körében a bizonyítás az alperest terhelte.

A munkáltató azt rótta a felperes terhére, hogy kérése ellenére megtagadta az alvállalkozóként bevonni kívánt személyek kapcsolattartási adatainak átadását, amely sértette az alperes gazdasági érdekeit, és az Mt. szerinti együttműködési kötelezettséget.

A felperes állította - és az általa készített másolattal bizonyította -, hogy az „O.a.G.C.C.” nevű mappában létrehozta az „R.” nevű almappát, ahol valamennyi, a kapcsolattartás körében szükséges adatot tárolta. Az alperes ennek létét és a felperes által állított adattartalmat az eljárás során nem vonta kétségbe. Ugyancsak peradat, hogy a felperes 2012. április 3-án átadta F.A. részére a feladatait, amelyről írásbeli elismerő nyilatkozatot is készített. Megjelölte ebben azt is, hogy a S.A. felé benyújtott pályázattal kapcsolatos anyagokat az „H” meghajtón elhelyezte, ami valamennyi munkavállaló számára hozzáférhető volt. Az elismerő

nyilatkozat átvételét F.A. aláírásával igazolta.

Az eljárás során az alperes nem tudott olyan alvállalkozóról vagy erre vonatkozó adatról beszámolni, amelyet nem kapott meg, vagy amelynek hiánya a gazdasági érdekeit veszélyeztette volna. Nem merült fel adat arra sem, hogy a munkáltató tudomására jutott volna olyan információ, amelyet a felperes bizonyítottan elhallgatott.

Téves a másodfokú bíróság ebben a körben kifejtett álláspontja, miszerint a felperes 2012. április 4-én kelt e-mail üzenetéből megállapíthatóan visszatartott adatokat, amelyeket ellenszolgáltatás fejében kívánt átadni. Ez utóbbit az alperes maga sem állította. Ezen megállapítás a felmondás részét sem képezte, így nem is volt vizsgálat tárgyává tehető.

A munkáltató a felperes által okozott gazdasági hátrányt nem igazolta, a felperes pedig együttműködési kötelezettségének eleget tett azáltal, hogy a „H” meghajtón - az alperes által sem vitatottan - elhelyezte az alvállalkozókra vonatkozó adatokat. Amennyiben a munkáltató azt hiányosnak találta, még a bírósági eljárás során is módja lett volna bizonyítani, hogy a felperes milyen adatokat tartott vissza, mivel nem tett eleget a munkáltató utasításának, erre azonban nem került sor.

A másodfokú bíróság helyesen rögzítette, hogy a felperesnek az adatszolgáltatási kötelezettségének akkor is eleget kellett tennie, ha úgy ítélte meg, hogy a kért információk már a munkáltató rendelkezésére állnak. A fellelhető bizonyítékok alapján azonban az volt megállapítható, hogy a felperes az adatközlésnek - ezáltal a munkáltató felhívásának - eleget tett, annak hiányos volta pedig nem került bizonyításra. Az alperesnél utóbb történt „adatvesztés” a felperes terhére nem értékelhető.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét - módosított és kiegészített indokolással - helybenhagyta a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján.

Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul, míg az illeték és tolmácsdíj viselésére az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a alapján köteles.

Budapest, 2015. október 21.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Nné

tisztviselő